

LIETUVOS MOKSLEIVIŲ SĄJUNGA

*Jaunimo reikalų agentūrai prie LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos,
Jaunimo reikalų tarybai prie LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos,
Lietuvos savivaldybių administracijų direktoriams,
Lietuvos savivaldybių administracijų Jaunimo reikalų koordinatoriams,
Lietuvos savivaldybių administracijų Jaunimo reikalų tarybų pirmininkams*

REKOMENDACIJA DĖL JAUNIMO VASAROS UŽIMTUMO IR INTEGRACIJOS Į DARBO RINKĄ PROGRAMOS

2024 m. balandžio 15 d.

Vilnius

Lietuvos moksleivių sąjunga (toliau – LMS) visuomeninė, savanoriška, pelno nesiekianti, vienintelė Lietuvos moksleivių interesams atstovaujanti organizacija. Šiuo metu LMS vienija 42 padalinius Lietuvos savivaldybėse, kuriuose savanoriauja apie 1000 savanorių. Mokinių atžvilgiu manome, jog Jaunimo užimtumo ir integracijos į darbo rinką programa vasaros metu (toliau – Programa) turi nemažai trūkumų, tokių kaip, neatvirumas, Programa nėra labai žinoma, nėra patraukli, mažas finansavimas bei dalyvių vietų skaičius yra ribotas. Ši programa prisideda ne tik prie patirties įgijimo, prie mokinių galimybės išbandyti profesijas, kurios gali atkleisti karjeros galimybes, bet ir prie nedarbo Lietuvoje bei Europoje. Pagal Oficialaus statistikos portalo Jaunimo (15-24 metų amžiaus) nedarbo lygis Europos sąjungoje 2022 m. siekia 14,5 proc. Lietuvoje jaunimo nedarbo lygis sudarė 11,9 proc. LMS siekdama, jog Programa pateisintų dalyvių lūkesčius, atkreipia dėmesį į minimus trūkumus ir teikia rekomendaciją joms spręsti.

2023 m. rugsėjo mėnesį LMS sudarė fokus grupę, kurioje dalyvavo mokiniai iš Alytaus, Marijampolės, Klaipėdos, Tauragės miestų, 2023 metų vasarą dalyvavę šioje Programoje. Mokiniai pasidalino savo patirtimi ir išreiškė pastebėjimus, kas galėtų būti tobulinama ir atnaujinama Programos įgyvendinime. Taip pat 2023 metų birželio mėnesio kasmėnesiniame LMS Vadovų klube (toliau – VK), tai yra vienintelis reguliarus LMS susirinkimas jaunimo politikos temomis, prieinamas visiems LMS nariams, organizuojami visų LMS padalinių, buvo plačiai aptarta

LIETUVOS MOKSLEIVIŲ SĄJUNGA

Programa, jos įgyvendinimas skirtinguose savivaldybėse. Gauta informacija iš šių šaltinių yra paremta ši rekomendacija.

PROGRAMOS VIEŠINIMAS

Fokus grupės dalyviai apie Programą dažniausiai sužinojo iš įvairių informacinių šaltinių kaip draugų, bendrojo ugdymo įstaigose vykstančių paskaitų metu, jaunimo nevyriausybinių organizacijų ar netgi tėvų. Fokus grupės bei VK dalyviai pastebi, jog Programos viešinimo ypač trūksta socialiniuose tinkluose, todėl kiekvienas jaunas žmogus, kuris neturi sąsajų su jaunimo nevyriausybinių organizacijų (JNVO) veikla ir/ ar jo mokykloje nėra pasidalinama informacija apie būsimą Programos įgyvendinimą, praranda realias galimybes dalyvauti Programoje. Siūlome Programos įgyvendinimą bei sąlygas norint dalyvauti Programoje viešinti socialiniuose tinkluose, bendradarbiauti su karjeros ugdymo specialistais, dirbančiais bendrojo ugdymo įstaigose, pačiais verslo subjektais, ieškančiais darbuotojų vasaros laikotarpiui.

RYŠYS SU PROGRAMOS ORGANIZATORIAIS

Fokus grupės dalyviai kaip vieną pagrindinių problemų įvardija glaudaus ryšio nebuvimą su Programos organizatoriais. Dalyviai teigia, jog apie pačią Programą jiems nėra pateikiama išsami ir reikalinga informacija, pavyzdžiui, aiškiai nėra nurodomos darbo valandos sutartyje, nėra tiksliai įvardijamos darbo pareigybės, taip pat patys verslo subjektai su Programos sąlygomis susipažįsta ne iki galo, o dėl to kyla nesutarimų ir neaiškumų, pavyzdžiui, dėl įvairiausių darbo sąlygų pažeidimų, tarp pagal Programą įsidarbinusio mokinio ir pačio darbdavio. LMS siūlo prasidėjus Programos įgyvendinimui suorganizuoti bent jau vieną susitikimą kiekvienoje Programą įgyvendinančioje savivaldybėje tiek su Programa besidominčiu jaunimu, tiek su verslo subjektais, ketinančiais pagal Programą priimti jaunas žmones dirbti, susitikimo metu informuojant juos apie Programos tikslą, keliamas sąlygas ir kriterijus, sutarties sąlygas, siekiant verslo subjektui Programoje dalyvauti ir

LIETUVOS MOKSLEIVIŲ SĄJUNGA

gauti subsidiją iš savivaldybės administracijos pagal įdarbintų jaunų žmonių kiekį, taip pat pagal galimybes apie praėjusių metų patirtis, dalyvių atsiliepimus ar kitus pastebėjimus.

TRANSPORTAS

VK duomenimis mokiniai yra susidūrę ir su tokiomis situacijomis kai jie nepriklauso nei miestui, nei rajonui ir negali dalyvauti nei vienoje organizuojamoje Programoje. Manome, jog miestų / rajonų savivaldybių bendradarbiavimas yra itin svarbus palaikant nuolatinį ryšį, patirties pasidalinimu, bendrų iniciatyvų organizavimo. Dėl šių priežasčių LMS siūlo neriboti tų moksleivių, kurie gyvena rajonuose ar kitoje savivaldybėje, kurioje nėra organizuojama Programa, ir suteikti galimybę dalyvauti Programoje ir įgyti darbo patirties vasaros metu.

LMS atkreipia dėmesį, jog Programos įgyvendinimas yra aktyviai skatinamas visoje Lietuvoje, tačiau rekomenduoja savivaldybių administracijų atstovus, Programos įgyvendinimą koordinuojančius Jaunimo reikalų koordinatorius, Jaunimo reikalų tarybas atsižvelgti į aukščiau išvardintus siūlymus, jog tiek dirbti vasaros laikotarpiu norintiems jaunuoliams, tiek juos priimti siekiantiems darbdaviams dalyvavimo Programoje sąlygos bei atsakomybės būtų suprantamos ir plačiai išviešinamos, o pačių įsitraukiančių jaunų žmonių ir verslo subjektų skaičius reguliariai augtų.

LMS Prezidentas

Jonas Trumpa